

EUROOPA KOHTU OTSUS

29. oktoober 1980*

Kapitali vaba liikumine

1. Eelotsusetaotlus – Euroopa Kohtu pädevus – Piirangud
(EMÜ asutamisleping, artikkel 177)
2. Ühenduse õigus – Põhimõtted – Võrdne kohtlemine – Kodakondsuse alusel diskrimineerimine – Keeld – Varjatud diskrimineerimine – Hõlvamine
(EMÜ asutamisleping, artikkel 7)
3. Ühenduse õigus – Põhimõtted – Võrdne kohtlemine – Kodakondsuse alusel diskrimineerimine – Lihtsustatud menetlus selliste võlgade sissenõudmiseks, mis erinevad kasutatud vääringu poolest – Lubatavus
(EMÜ asutamisleping, artikkel 7)

Kohtuasjas 22/80,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Amtsgericht Berlin-Schöneberg'i esitatud eelotsusetaotlus selles kohtus pooleliolevas asjas järgmiste poolte vahel:

Boussac Saint-Freres S. A., Lille (Prantsusmaa),

ja

Brigitte Gerstenmeier, Euskirchen (Saksamaa Liitvabariik),

EMÜ asutamislepingu artikli 7 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed P. Pescatore ja T. Koopmans, kohtunikud J. Mertens de Wilmars, Lord Mackenzie Stuart, A. O'Keefe ja A. Touffait,

kohtujurist: H. Mayras,

kohtusekretär: A. Van Houtte

* Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. Amtsgericht Berlin-Schöneberg küsis Euroopa Kohtult 24. novembri 1979. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 14. jaanuaril 1980, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel eelotsust asutamislepingu artikli 7 kohaldamise kohta.
2. Prantsusmaal asuv ettevõtja, kes oli müünud ja tarninud teatavaid tekstiilmaterjale Saksamaa Liitvabariigis asuvale hulgimüüjale, esitas Saksamaa kohtusse nõude kaubaarvel märgitud hinna jäägi maksmiseks seoses asjaomase lepinguga lihtmenetluse (*Mahnverfahren*) teel. Selle menetluse kohaselt võib võlausaldaja saada maksmiskorralduse, et tasuda kõnealune summa lihtsalt ja kiiresti. Pärast nõude esitamist ei ole võlgnikku kohtusse kutsutud ning talle ei ole teatatud kohtusse ilmumisest; ta võib siiski esitada vastuväite pärast seda, kui kohus on võlausaldaja täidetud trükitud vormi põhjal esitanud talle lihtmenetluse korras maksmiskorralduse (*Mahnbescheid*); vastuväidete puudumisel muudetakse maksmiskorraldus võlausaldaja taotlusel täitmiskorralduseks (*Vollstreckungsbescheid*).
3. Amtsgericht võttis arvesse asjaolu, et enne 1. juulit 1977 oleks saanud esitada nõude, kasutades sellist menetlust riigi või välisvääringus väljendatud võla maksmiseks, samas kui alates 3. detsembri 1976. aasta nn lihtsustamiseaduse jõustumisest sel kuupäeval ei või nimetatud menetlust enam kasutada võla sissenõudmiseks Saksamaa territooriumil asuvalt võlgnikult, kui see võlg on väljendatud välisvääringus, kusjuures kõnealust menetlust võib kasutada välisvääringus väljendatud võlgade sissenõudmiseks välisriigis asuvalt võlgnikult.
4. Sellistel asjaoludel on liikmesriigi kohus küsinud Euroopa Kohtult eelotsust selle kohta, kas Saksa menetlusõiguse muudatus on meede, mis diskrimineerib ühenduse teistes liikmesriikides asuvaid võlausaldajaid ning mis tuleb lugeda nende puhul kehtetuks, sest see rikub asutamislepingu artiklit 7.
5. Kuigi Euroopa Kohus ei või asutamislepingu artikli 177 kohaselt avaldada arvamust liikmesriigi õiguse kehtivuse kohta, on ta siiski pädev tegema koostööd liikmesriikide kohtutega, eraldama küsimusest ühenduse õiguse need tahud, mille tõlgendamine võimaldab liikmesriigi kohtul lahendada probleeme, millega tal tegemist on.
6. Kohtuasja toimikust on selge, et Saksamaa kohtus ebaselguse põhjustanud lihtsustamiseaduse eesmärk oli ratsionaliseerida lihtmenetlust võlgade maksmiseks regressi korras elektrooniliselt. Kuna tehniline uuring näitas, et välisvääringus väljendatud nõuete kaasamine elektroonilisse töötlussüsteemi põhjustaks suuri raskusi, otsustasid Saksamaa ametiasutused põhimõtteliselt kohaldada nõuete maksmise puhul lihtmenetlust üksnes Saksa vääringus väljendatud võlgade puhul. Siiski tegid nad välisvääringus väljendatud võlgade

maksmise nõuete puhul sellest õigusnormist erandi võlgnike suhtes, kes asuvad Brüsseli 27. septembri 1968. aasta konventsiooni (kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) osalisriikide territooriumil, põhjendusel, et kõnealuse konventsiooni sätete kohaselt oli selline erand vajalik.

7. Kohtuasja toimikust on selge ka asjaolu, et tavapäraselt kohtumenetlust võivad kasutada võlausaldajad, kellel ei ole võimalik saada kasu lihtsustatud menetlusest (*Mahnverfahren*). Seda tavapäraselt menetlust peab alustama võlausaldaja, kes kohtab võlgniku vastasseisu, olles saanud lihtsustatud menetluse (*Mahnverfahren*) tulemusel maksmiskorralduse.
8. Neil asjaoludel tuleb mõista liikmesriigi kohtu poolt Euroopa Kohtult eelotsuse küsimist kui küsimust, kas asutamislepingu artikkel 7 on vastuolus tsiviilmenetluse siseriikliku õigusnormiga, mis, võimaldades liikmesriigi territooriumil asuval võlausaldajal hageda kohtus tavapärase kohtumenetluse teel võla tasumist olenemata selle vääringust, näeb sissenõudmiseks ette lihtsustatud menetluse, mida ei ole võimalik kasutada võlausaldajal, kes annab liikmesriigi territooriumil asuva võlgniku vastu kohtusse nõude välisvääringus väljendatud võla tasumiseks.
9. Asutamislepingu artikliga 7 keelatakse asutamislepingu kohaldamisalas igasugune diskrimineerimine kodakondsuse põhjal. Selle artikliga ei keelata mitte ainult kodakondsusel põhinev ilmne diskrimineerimine, vaid ka kõik varjatud diskrimineerimise vormid, mis teistest eristuskriteeriumidest lähtudes viivad tegelikult samale tulemusele.
10. Ei ole kahtlust, et siseriiklik õigus, mis võimaldab pöörduda kohtusse tingimustel, mis on seotud vääringuga, milles võlad on väljendatud, võib tegelikult asetada teistes liikmesriikides asuvad võlausaldajad ebasoodsamasse olukorda kui liikmesriigi territooriumil asuvad võlausaldajad ning tekitab seepärast ühisturul kaubandustõkke, mis mõjutab peamiselt teiste liikmesriikide kodanikke.
11. Saksamaa valitsus, kes on Euroopa Kohtule esitanud kirjalikud märkused, on jäänud seisukohale, et kõnesolev seadus ei saa käesoleval juhul olla diskrimineeriv, kuna võla vääringu põhjal eristamine on objektiivsetel põhjustel õigustatud, Saksa õigusnormidega sätestatud elektrooniline töötlemine, pidades silmas lihtsustatud menetluse (*Mahnverfahren*) lihtsustamist, on võimatu välisvääringus väljendatud võlgade puhul.
12. See argument ei ole veenev. Kuigi Saksamaa õigusnormide kohaselt on lihtsustatud menetlust (*Mahnverfahren*) võimalik kasutada välisvääringus väljendatud võlgade sissenõudmiseks Brüsseli konventsiooni muude osalisriikide territooriumil asuvatelt võlgnikelt ning kuigi see, et kõnealuse õigusnormi rakendamisel peab selliste, lihtsustatud menetluse (*Mahnverfahren*) kohaselt tehtud nõuetega tegelema käsitsi, on tuvastatud asjaolu, ei saa tugineda vajadusele näha ette selle menetluse kohaselt tehtud nõuete elektrooniline töötlemine välisvääringus väljendatud võlgade sissenõudmise puhul liikmesriigi territooriumil asuvatelt võlgnikelt.
13. Sellegipoolest ei ole see kaalutlus selline, mis lahendaks probleemi täielikult. Eristamine selle põhjal, millises vääringus võlad on väljendatud, mida

kohaldatakse üksnes võlgade sissenõudmise lihtsustatud menetluse suhtes, ei ole – isegi kaudselt mitte – kodakondsuse alusel diskrimineerimine, kui lepingupooled võivad vabalt valida vääringu, milles võlga väljendada, ning kui tavapärase menetlus jääb kättesaadavaks teistes liikmesriikides asuvate võlausaldajate jaoks, olenemata vääringust, milles nõue on väljendatud.

14. Seepärast peab Euroopa Kohtule edastatud küsimuse vastuseks olema, et asutamislepingu artikkel 7 ei ole vastuolus tsiviilmenetluse siseriikliku õigusnormiga, mis, võimaldades liikmesriigi territooriumil asuval võlausaldajal hageda tavapärase kohtumenetluse teel kohtus võla tasumist olenemata selle vääringust, näeb sissenõudmiseks ette lihtsustatud menetluse, mida ei ole võimalik kasutada võlausaldajal, kes annab liikmesriigi territooriumil asuva võlgniku vastu kohtusse nõude välisvääringus väljendatud võla tasumiseks.

Kohtukulud

15. Kulused, mida kandsid Saksamaa Liitvabariigi valitsus ja Euroopa Ühenduste Komisjon, kes esitasid Euroopa Kohtule märkusi, ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotamise siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastusena Amstgericht Berlin-Schönebergi poolt 24. novembri 1979. aasta määrusega esitatud küsimusele, otsustab:

EMÜ asutamislepingu artikkel 7 ei ole vastuolus tsiviilmenetluse siseriikliku õigusnormiga, mis, võimaldades liikmesriigi territooriumil asuval võlausaldajal hageda tavapärase kohtumenetluse teel kohtus võla tasumist olenemata selle vääringust, näeb sissenõudmiseks ette lihtsustatud menetluse, mida ei ole võimalik kasutada võlausaldajal, kes annab liikmesriigi territooriumil asuva võlgniku vastu kohtusse nõude välisvääringus väljendatud võla tasumiseks.

Kutscher

Pescatore

Koopmans

Mertens de Wilmars

Mackenzie Stuart
Touffait

O'Keefe

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 29. oktoobril 1980 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher